

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER
EDIȚIA 2021-2022 / ETAPA I – 21 ianuarie 2022
COMPER – LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
CLASA a V-a

Numele:
 Prenumele:.....
 Școala:..... / Clasa:
 Codul C.I.C. (codul de identificare Comper) al elevului:.....
 Codul C.I.C. (codul de identificare Comper) al profesorului mentor:.....

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.

Citește cu atenție textele pentru a putea rezolva cerințele legate de acesta, apoi bifează în grilă răspunsurile corecte.

A. Primele podoabe așezate în pomi, asociate cu Crăciunul, par să fi fost merele și prăjiturelele atârinate în COPACUL PARADISULUI, în dramele medievale despre Adam și Eva în Grădina Raiului. Există, de asemenea, relatări cu privire la decorarea acestor pomi cu mici azime, simbolizând ostia din ceremoniile liturgice. În Riga, Letonia, în 1510, un brad a fost purtat pe străzi în cadrul unei procesiuni de Crăciun, împodobit cu trandafiri – flori asociate cu Fecioara Maria. [...]

Până după anul 1850, ornamentele pentru pom erau confecționate în principal în casă. Înainte, majoritatea pomilor erau ori lipsiți de ornamente (așezați pe o masă sau atârnați de grinzi), ori decorați cu mici produse alimentare precum fursecuri, marțipan, coșulețe cu lumânări, șiraguri din floricele de porumb și ghirlande din stafide, nuci sau covrigei. O carte de sfaturi gospodărești din 1868 le îndemna pe gospodine să evite bomboanele cumpărate din magazine și să decoreze pomul de Crăciun cu fructe, nuci și dulciuri preparate în casă. În vârful pomului erau deseori așezate stegulețe, îngerași sau stele. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, în pom au început să fie agățate jucărele, alături de clopoței, ghirlande și decorațiuni din hârtie.

(Gery Bowler, *Enciclopedia Crăciunului*)

B. Toate sunt de-mai-multe-feluri. Oamenii de aici față de oamenii de aiurea, o limbă față de cealaltă, sărbătoarea noastră, acasă, față de sărbătoarea din televizorul brun-roșcat. Nimic nu e totuna. E tot două. Sau trei. Sau patru.

E Ajunul Crăciunului, ședem toți trei în fața bradului împodobit, presărat de culori, și cântăm, însă de cântat nu cântăm tustrei, doar ședem, pentru că nu ne ajută limba pe toți. O, Tannenbaum... sună micul nostru cor, al Bunicii și al meu, în vreme ce Bunicul, alături, se mulțumește să stea și să îngâne încetișor. El nu vorbește limba ăstui cântec și, numai din auzite, va fi pricepând destul de puțin despre tutuirea copăcelului îmbrăcat în cetină și despre lauda adusă lui pentru cât este de credincios. Singură priveliștea îl va fi făcând să constate că și iarna, când totul e nins, făptura cu ace verzi din fața ochilor noștri renaște într-o bogăție de podoabe.

Pe urmă el, Bunicul, este cel împreună cu care cânt: „O, brad frumos...”, iar Bunica este cea care zumzăie domol, deși, în ce o privește, ea înțelege această nouă limbă a aceluiași cântec – și o vorbește deopotrivă. Îl lasă însă pe Bunic să ia cântecul, fiind atât de rare dățile când adăstăm în tihnă, toți trei, eu ținând isonul amândurora. Limbile cântecului nu ne despart nici pe departe pe cât ne unesc melodia și prilejul acestuia. Cât despre mine, eu îi pricep pe amândoi și știu prea bine că ei cântă despre același lucru, în cele două limbi vecine de care Bunica, pe de o parte, și Bunicul, pe de alta, se folosesc zi de zi în tot ce au de spus și care adesea și cu discreție se completează reciproc [...].

(Claudiu M. Florian, *Vârstele jocului. Strada Cetății*)

C. În sfârșit, vremea se mai încălzise puțin! Moș Pettson plănuia de câteva zile să dea o fugă la prăvălie, dar fusese atât de frig, încât abia îndrăznise să scoată nasul pe ușă. Era ziua dinaintea Ajunului și nu mai aveau aproape nimic de mâncare în casă. Era ultima șansă să cumpere ceva de mâncare pentru Crăciun, să taie bradul, să facă turtă dulce și să rezolve tot înainte de sărbători.

Motanul Findus tocmai ce găsisese suportul pentru brad. Acum stătea cu nasul lângă ușă și aștepta ca moșul să-i deschidă.

— Pettson! strigă motanul. Hai să mergem să tăiem bradul! [...]

— Lasă că mergem mai târziu, spuse Pettson. Mai întâi, trebuie să ne ducem la magazin și să cumpărăm mâncarea de Crăciun. Dar și mai repede, trebuie să dăm zăpada din fața casei. [...]

— Cred c-ar fi bine să adunăm și niște crengi de brad și să acoperim scările, dacă tot ne-am apucat de treabă, spuse Pettson. Vrei să vii și tu, Findus?

— Da, sigur că vreau, spuse motanul. Era deja lângă magazia de lemne, unde țineau toporul și sania.

Cu motanul după el, Pettson înaintă cu greu prin zăpada de pe coama dealului din spatele curții. Tăie câteva crengi de brad și le puse pe sanie. Când sania se umplu, cei doi coborâră dealul. Însă, într-o clipă de neatenție, Pettson alunecă pe-o piatră și sania o luă la vale, lovindu-l drept în picior. [...] Sania prinse viteză și se opri abia în gardul de piatră, după care se răsturnă. Motanul izbucni în urale:

— Înc-o dată! Înc-o dată!

(Sven Nordqvist, *Petrecerea de Crăciun a lui Pettson*)

STANDARD

- 1.** După cum reiese din textul A, bradul purtat pe străzi în Letonia era împodobit cu:
 - a. fursecuri;
 - b. trandafiri;
 - c. lumânări;
 - d. ghirlande din stafide.
- 2.** Așa cum rezultă din textul A, un ornament așezat în pomul de Crăciun spre sfârșitul secolului al XIX-lea este reprezentat de:
 - a. ghirlande din nuci;
 - b. trandafiri;
 - c. decorațiuni din hârtie;
 - d. covrigei.
- 3.** Acțiunea pe care o face copilul din textul B, împreună cu bunicul său, este:
 - a. cântă *O, Tannenbaum*;
 - b. cântă *O, brad frumos*;
 - c. cântă atât *O, Tannenbaum*, cât și *O, brad frumos*;
 - d. aduce crengi de brad.
- 4.** Moș Pettson, personajul din textul C, amână să meargă la prăvălie deoarece:
 - a. nu se descurcă singur;
 - b. trebuie să aibă grijă de motan;
 - c. are prea multe treburi;
 - d. este prea frig afară.

- 5.** O structură din textul C care conține indici de timp este:
- Până după anul 1850.*
 - E Ajunul Crăciunului.*
 - Era ziua dinaintea Ajunului.*
 - ...se folosesc zi de zi...*
- 6.** Apare un element paraverbal al situației de comunicare în secvența:
- *Lasă că mergem mai târziu, spuse Pettson.*
 - *Pettson! strigă motanul. Hai să mergem să tăiem bradul!*
 - *Cred c-ar fi bine să adunăm și niște crengi de brad și să acoperim scările, dacă tot ne-am apucat de treabă, spuse Pettson.*
 - *Da, sigur că vreau, spuse motanul.*
- 7.** Sunt așezate în ordine alfabetică toate cuvintele din varianta de răspuns:
- podoabă, împodobi, trandafir, jucărie;
 - vârf, asocia, confecționa, stradă;
 - aiurea, jucărie, om, pom;
 - iarnă, îndemna, televizor, gospodăresc.
- 8.** Sinonimele potrivite pentru sensul din text al cuvintelor subliniate în secvența:
Bunica este cea care zumzăie domol (1), deși, în ce o privește, ea înțelege (2) această nouă limbă a aceluiași cântec – și o vorbește deopotrivă.
sunt:
- încetișor (1), pricepe (2);
 - încet (1), învață (2);
 - calm (1), aprobă (2);
 - lin (1), pricepere (2).
- 9.** Antonimele potrivite pentru sensul din text al cuvintelor subliniate în secvența:
În sfârșit, vremea se mai încălzise (1) puțin (2)!
sunt:
- se răcise (1), ușor (2);
 - se înfierbântase (1), mult (2);
 - se răcorise (1), ușor (2);
 - se răcise (1), mult (2).
- 10.** Cuvintele *nuci* (1) și *covrigei* (2) au:
- 4 sunete, 4 litere (1); 7 sunete, 8 litere (2);
 - 3 sunete, 4 litere (1); 8 sunete, 8 litere (2);
 - 3 sunete, 4 litere (1); 7 sunete, 8 litere (2);
 - 4 sunete, 4 litere (1); 8 sunete, 8 litere (2).
- 11.** Cuvintele *există* (1) și *ghirlande* (2) au:
- 7 sunete, 6 litere (1); 8 sunete, 9 litere (2);
 - 7 sunete, 7 litere (1); 8 sunete, 9 litere (2);
 - 7 sunete, 6 litere (1); 9 sunete, 9 litere (2);
 - 7 sunete, 7 litere (1); 9 sunete, 9 litere (2).

- 12.** Numărul silabelor din cuvintele: *asemenea* (1), *relatări* (2), *împreună* (3) este corect indicat în varianta de răspuns:
- 4 silabe (1), 3 silabe (2), 3 silabe (3);
 - 5 silabe (1), 3 silabe (2), 4 silabe (3);
 - 4 silabe (1), 3 silabe (2), 4 silabe (3);
 - 4 silabe (1), 4 silabe (2), 4 silabe (3).
- 13.** Sunt marcate corect silabele accentuate în varianta de răspuns:
- ornamentele, amândoi, reciporoc, magazia;
 - ornamentele, amândoi, reciporoc, magazia;
 - ornamentele, amândoi, reciporoc, magazia;
 - ornamentele, amândoi, reciporoc, magazia.
- 14.** O idee principală care se desprinde din textul **B** este:
- În Ajunul Crăciunului, bunicul și nepotul cântă *O, brad frumos...*
 - Bunica și nepotul cântă împreună *O, Tannenbaum*.
 - Bunica înțelege limba română.
 - Bunicii și copilul petrec Ajunul Crăciunului împreună.
- 15.** Atitudinea pe care o manifestă Findus, personajul din textul **C** este de:
- entuziasm;
 - supărare;
 - indignare;
 - nepăsare.
- 16.** Atmosfera de liniște și de confort familial este sugerată în următoarea secvență din textul **B**:
- El nu vorbește limba ăstui cântec și, numai din auzite, va fi pricepând destul de puțin despre tutuirea copăcelului...*
 - Oamenii de aici față de oamenii de aiurea, o limbă față de cealaltă, sărbătoarea noastră, acasă, față de sărbătoarea din televizorul brun-roșcat.*
 - Limbile cântecului nu ne despart nici pe departe pe cât ne unesc melodia și prilejul acestuia.*
 - Pe urmă el, Bunicul, este cel împreună cu care cânt: „O, brad frumos...”*

EXCELENȚĂ

- 17.** În textele **B** și **C**, apar următoarele aspecte ale unui text narativ:
- întâmplările și acțiunile prezentate sunt reale.
 - sunt prezentate întâmplări la care nu participă personaje.
 - există întâmplări, personaje, indici de timp și de spațiu;
 - există indici de timp și de spațiu, participanții la acțiuni sunt persoane reale.
- 18.** Următoarea afirmație este corectă, în raport cu textele date:
- În textele **B** și **C**, se prezintă imaginea unui brad împodobit de Crăciun.
 - Personajele din textul **B** interpretează același cântec, în limbi diferite.
 - Bătrânul din textul **C** are tot ce îi trebuie, în afară de pomul de Crăciun.
 - Textul **C** prezintă informații verificabile, reale, despre ornamentele de Crăciun.

Itemii 1-16 se notează cu câte 5 puncte fiecare; itemii 17-18 se notează cu câte 10 puncte fiecare.
Total: 100 de puncte.